

РЕШЕНИЕ

№ 177

гр. Бургас, 20.02.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – БУРГАС, I ВЪЗЗИВЕН ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ,
в публично заседание на седми февруари през две хиляди двадесет и четвърта
година в следния състав:

Председател: Мариана Г. Карастанчева

Членове: Пламена К. Георгиева Върбанова
Тихомир Р. Рачев

при участието на секретаря Ани Р. Цветанова
като разгледа докладваното от Пламена К. Георгиева Върбанова Въззивно
гражданско дело № 20242100500041 по описа за 2024 година

Производството е по реда на чл.258 ГПК и сл. и е образувано по въззивна жалба с
вх.№46183/06.12.2023г. по описа на БРС, предявена от Х. А. Ч. с ЕГН *****, чрез
адвокат Е. Топузанова , против Решение № 2310/14.11.2023г., постановено по гр.д.№
2569/2023г. по описа на РС-Бургас, с което ответникът –въззивник е осъден да заплати на
ищеца „Университетска многопрофилна болница за активно лечение - Бургас“ АД,
неустойка в размер на 3326,10лева, ведно с обезщетение за забава върху тази сума, на
основание сключено между страните допълнително споразумение от 25.05.2021год. за
обучение за придобиване на специалност, към постоянен трудов договор от 06.08.2020год.

Във въззивната жалба се твърди, че обжалваното решение е необосновано и
неправилно поради допусната множество нарушения на материалния закон и
съдопроизводствените правила; освен това съдът не бил обсъдил в цялост всички
представени му доказателства, както и възраженията на ответника, а с решението си
въвеждал аргументи в полза на ищеца, които същият не бил въвел по делото. Във въззивната
жалба се твърди, че било незаконосъобразно изменението на трудовия договор на д-р Ч. с
„УМБАЛ“-Бургас от безсрочен в срочен такъв, тъй като липсвало изискуемо според чл. 67,
ал. 3 от КТ изрично заявено писмено съгласие от работника; цитира съдебна практика:
Решение № 284 от 7.10.2011 г. на ВКС по гр. д. № 1154/2010 г., Щ г. о., ПС Решение № 53 от
19.03.2014г. на ВКС по гр. д. № 2907 /201 Зг., IVr. о., ГК. Несъстоятелни били съображенията
за това, че трудовият договор бил „новиран“, тъй като хипотезата на чл. 11, ал. 1, т.1 от
Наредбата за придобиване на специалност в системата на здравеопазването/ изисквала да се
сключи срочен договор с лекаря - специалист за срока на обучението; изложени са правни
съображения за това, че цитираната от съда разпоредба на чл. 11, ал. 1, т. 1 от Наредбата не
можела да дерогира императивна разпоредба на Кодекса на труда, който е нормативен акт от
по-висока степен, поради което в отношенията между д-р Ч. и работодателя „УМБАД -
Бургас“ АД следвало да бъде спазено условието на чл. 67, ал. 3 от КТ и да се изисква
писмено изразено волеизявлението на работника, отправено до работодателя, в което ясно и

безусловно се изразява воля за превръщането му от безсрочен в срочен. При липса на такова, сключеното допълнително споразумение от 22.05.2021 год. за обучение и придобиване на специалност било нищожно и не е породило действие между страните, поради което претенциите за заплащане на неустойка, предвидена в него е неоснователна. На следващо място се изтъкват съображения за това, че дори и да се приеме за действително допълнителното споразумение, съдът е следвало да кредитира възражението за това, че „УМБАЛ - Бургас“ АД не е изправна страна по допълнителното споразумение и поради това няма право да претендира неустойка. Излагат се съображения и се цитира съдебна практика: Решение № 21 от 12.07.2010 г. на ВКС по т. д. № 470/2009 г., II т. о., ТК, според което за да бъде ангажирана отговорността по чл. 92 ЗЗД е необходимо да са налице следните предпоставки: 1/ да съществува задължение; 2/ това задължение да не е изпълнено или да не е изпълнено точно; 3/ неустойката да е уговорена между страните; 4/ кредиторът да е изпълнил задължението си или да е бил готов да го изпълни. Въззивникът заявява, че работодателят не е изпълнявал своите задължения по допълнителното споразумение към трудовия договор и затова нямам право да получи уговорената в него неустойка; сочи, че работодателят единствено и еднократно е предоставил платен отпуск на д-р Ч. за участие в обучение по модул „Реанимация и интензивна терапия при сърдечносъдови и белодробни спешни състояния и синдроми и други“, предвидено в индивидуалния обучителен план и проведен в МУ-Варна в период от 14.02.2022 до 04.03.2022 год., но не е изпълнил задължението си да заплати цената на теоретичното обучение по специалността. Това се установявало от представено по делото платежно нареждане, от което се установявало, че д-р Ч. сам е заплатил на МУ-Варна стойността на проведеното теоретично обучение по индивидуалната програма. Освен това работодателят не изпълнил и друго свое задължение по чл. 9, ал. 1 от споразумението във връзка с чл. 11, ал. 3 от Наредбата - да осигури на специализанта обучението в друго лечебно заведение за частите от учебната програма, за които „УМБАЛ-Бургас“ АД не може да проведе, както в случая по индивидуалния план за обучение по специалността за периода от 01.10.2021 год. до 29.10.2021 год. е било предвидено в УМБАЛСМ НИ Пирогов : 4- седмично обучение по модул „Спешни състояния в пулмологията“, което е следвало да се проведе в УМБАЛСМ НИ Пирогов. До прекратяване на трудовия договор на 29.07.2022 год. „УМБАЛ - Бургас“ АД не е изпратила д-р Ч. в УМБАЛСМ Н.И Пирогов. На следващо място работодателят не изпълнил задължението си, предвидено в чл. 10 от споразумението във връзка с чл. 25, ал. 3, вр. ал. 1, б. „б“ от Наредба № 1/22.01.2015 год. на МЗ, а именно: при прекратяване на трудовия договор със специализанта да му издаде удостоверение за преминатото до момента практическо обучение. Това удостоверение било от значение за професионалното развитие на въззивника, както и при евентуално продължаване на специализацията му в друга база за обучение. Така изложените задължения на работодателя към обучителния план на д-р Ч., които не са били изпълнение от УМБАЛ АД-Бургас, се отразили демотивиращо и са довели до вземане на решение за прекратяване на трудовия договор от д-р Ч. На следващо място се изтъкват съображения и доводи за необоснованост изводите на първоинстанционния съд за действителност на клаузата, с която в полза на болницата е уговорено задължение за заплащане на неустойка в троен размер на направените от нея разходи за обучението на специализанта при едностранно прекратяване на обучението от негова страна; твърди се, че не били обсъдени възраженията на ответника за нищожност на т. 14.1 от допълнителното споразумение поради противоречието ѝ със закона и с добрите нрави. Във основа на тази клауза болницата претендира сума в размер на 3326,10 лева, въпреки че изплатеното от нея на лекаря е 1108,70 лева - за платен служебен отпуск от 14 дни, ползван в периода от 14.02.2022 год. до 04.03.2022 год. за провеждане на предвидено в учебната програма теоретично обучение в МУ-Варна, но предоставянето на платен отпуск за обучение било нормативно задължение на работодателя, което изначално не можело да служи като основание за претендиране на вреди към работника/служителя. Заявява се, че от приложената Заповед за отпуск № 978/09.03.2022 год. било видно, че работодателят е разрешил служебен отпуск за периода от 14.02.2022 г. до 04.03.2022 г. Заповедта била издадена на 09.03.2022 г., след като отпускът е бил ползван. Обсъждайки отразеното в тази

заповед въззивникът извежда довода за недобросъвестно оформяне от работодателя на ползваният отпуск като служебен явно с единствената цел да осигури правото си да претендира неустойка в трикратен размер на платената сума за служебен отпуск. Заявява се, че съдът пропуснал да вземе под внимание заявление на представителя на УМБАЛ АД-Бургас от съдебно заседание, според което претенцията за неустойка е в този размер тъй като има за цел да бъдат компенсирани вредите, които ищецът търпи, защото е бил лишен от квалифицирания труд на д-р Ч., за чието обучение бил вложил средства. Въззивникът цитира указанията по т. 3 от Тълкувателно решение № 1 от 15.06.2010 г. на БКС по т. д. № 1/2009 г., ОСТК, според което договорната неустойка е нищожна поради нарушение на принципа за справедливост и спазване на добрите нрави по смисъла на чл. 26. ал. 1 ЗЗД когато единствената цел, за която е уговорена, излиза извън присъщите ѝ обезпечителна, обезщетителна и санкционна функция. В случая, доколкото работодателят претендира компенсиране на вреди от непрестиране на квалифициран труд по специалността, неустойката е уговорена като компенсаторна. Липсата на настъпване на такива вреди правел неоснователна претенцията на ищеца да получи неустойка. Крайният извод е за това, че уговорената в чл. 14, ал. 1 от допълнителното споразумение неустойка нарушавала принципите на справедливост и моралните правила, поради което, се счита същата за нищожна. Излагат се съображения срещу мотивите на районния съд относно възражението на д-р Ч. за прекомерност на неустойката; сочи се, че доколкото обучението не е било завършено и не е придобита нова квалификация, работодателят не търпи вреди под формата на пропуснати ползи от непрестиране на квалифициран труд по специалността, поради което единствените вреди, които може да подлежат на компенсиране, се свеждат до направени от него разходи за обучението, доколкото може да се приеме, че такива са налице. Моли се отмяна на обжалваното решение и отхвърляне на исковата претенция; при условията на евентуалност-намаление на претендираната неустойка поради прекомерност; моли се присъждане на разноските.

В срока по чл. 253, ал. 1 ГПК е постъпил писмен отговор от УМБАЛ АД-Бургас с вх. № 208/03.01.2024 г., предявен чрез изпълнителния директор д-р Миразчийски, с който се заявяват подробни и обстоятелствени съображения по всяко от оплакванията на въззивника срещу първоинстанционното решение. Соци се, че по делото е приложена молба с вх. № 6369/25.05.2021 г. от д-р Х. А. Ч. до Изп. директор на „УМБАЛ -Бургас“ АД, с която същият моли да бъде преназначен на длъжност „лекар-специалист“ по спешна медицина в отделение по Спешна медицина, считано от 01.06.2021 г., след което е подписано допълнителното споразумение от 25.05.2021 г. към Трудов договор. По тази причина намира, че били налице законови предпоставки, които обуславяли превръщането на безсрочния трудов договор в срочен. Съгласието на работника: безсрочният му трудов договор да се превърне в срочен, било дадено с подадената молба до работодателя за преназначаването му на длъжност „Лекар-специалист по спешна медицина“ в отделение по Спешна медицина, считано от 01.06.2021 г. Следователно, допълнителното споразумение било подписано в съответствие със законовите изисквания на КТ и съобразно предвиденото в Наредба No 1/22.01.2015 г. на МЗ за придобиване на специалност в системата на здравеопазването; правилни били изводите на БРС за това, че с допълнителното споразумение е новиран трудовият договор между страните при условията, посочени в него; обосновани били правните изводи на съда, че предвид смесения характер на този договор-трудоустройство и договор за обучение, по отношение на неговото изпълнение и последиците от неизпълнението му са приложими общите правила на гражданското законодателство-ЗЗД. На второ място изтъква неоснователност и недоказаност на твърдението на въззивника за това, че „УМБАЛ -Бургас“ АД не е изправна страна по допълнителното споразумение и поради това няма право да претендира неустойка. Заявява, че за разходите, които д-р Ч. направил при обучението си във Варна за периода от 14.02.2022 г. до 04.03.2022 г., същият не подал заявление до работодателя си за възстановяването им по сочено от д-р Ч. сметка, независимо от това, че бил уведомен от работодателя от отдел „След дипломно обучение“, че ако подаде заявление, теоретичното обучение ще бъде заплатено от работодателя. Освен това в чл. 40, ал. 3 от Наредба No 1 от 22.01.2015 г. на МЗ“ било предвидено, че таксата за

теоретично обучение може да бъде заплащана от специализанта, а именно, при прекратяване на трудовия договор със специализанта да му издаде удостоверение за преминатото до момента практическо обучение. Неправилни и не отговарящи на обективната истина били възраженията на ответника за това, че УМБАЛ-Бургас не бил издал удостоверение при прекратяване на ТПО, от което да е видно проведеното през време на трудовия договор практическо обучение на специализанта – такова било издаденото и представеното по делото, а именно: Удостоверение с изх. №11351/ 02.08.22г. за практическо обучение, издадено от „УМБАЛ Бургас“ АД. Неоснователни и недоказани били твърденията на въззивника: че решението му да прекрати трудовия си договор с болницата били поради неизпълнение на поетите задължения и небрежното отношение от страна на работодателя към изпълнението на обучителния план, в каквато насока изтъкват обстоятелства и се излагат аргументи. Твърди се, че неизправна страна по трудовото правоотношение е именно д-р Ч., като излагат съображения относно правилността на първоинстанционното решение в тази насока. Излагат се съображения за неоснователност доводите на въззивника за нищожност поради противоречието със закона и добрите нрави на клаузата на т.14. 1 от допълнителното споразумение, в хипотезата на прекратяване на трудовия договор по желание на специализанта, като се излагат аргументи за правилност на съображенията в тази насока, изложени от районния съд. Първоинстанционният съд правилно в решението си приел, че процесното допълнително споразумение, свързано с предстоящото обучението на лекаря-специализант, цели да гарантира от една страна правото на специализанта да проведе обучението, а от друга страна да осигури за лечебното заведение необходимия в съответната област специалист, който да работи по придобитата специалност през следващите 5 години след завършване на обучението /т. 15.1 от договора/. По тази причина правните изводи на РС-Бургас, че договорната неустойка по т. 14.1 обезпечава пълното изпълнение на договора от страна на специализанта и обезщетява лечебното заведение за вредите, които търпи от неизпълнението, били правилни. Излагат се съображения и за търпяните от работодателя вреди под формата на пропуснати ползи поради непрестиране на квалифициран труд по специалността от д-р Ч., както и относно направените от ответника възражения за прекомерност на уговорената неустойката. Моли се потвърждаване на първоинстанционното решение.

При служебната проверка на основание чл. 269 от ГПК се констатира, че решението е валидно-постановено е в рамките на правораздавателната компетентност на съдилищата по граждански дела, както и е допустимо – съдът се е произнесъл по иск, с който е бил сезиран/ по предмета на делото, правилно изведен въз основа на въведените от ищеца твърдения и заявления петитум/. Правилно е дадена материално – правната квалификация на исковете. налице са всички положителни и липсват отрицателни процесуални предпоставки за постановяване на решението от районния съд.

Въззивната проверка за правилност се извършва само на поддържаните основания. Настоящият състав при служебната си проверка не констатира нарушения на императивни материално-правни норми, които е длъжен да отстрани и без да има изрично направено оплакване в тази насока, съгласно задължителните указания, дадени с ТР № 1/09.12.2013 г. по тълк. д. № 1/2013 г. на ОСГТК на ВКС.

Настоящата инстанция, като съобрази доводите на страните съгласно правилата на чл. 235, ал. 2 вр. чл. 12 от ГПК, и предвид релевираните в жалбата въззивни основания, прие за установено следното:

Предявеният иск е с правно основание чл. 92, ал. 1 от Закона за задълженията и договорите /ЗЗД/.

Производството по делото е образувано по искова молба на „УНИВЕРСИТЕТСКА МНОГОПРОФИЛНА БОЛНИЦА ЗА АКТИВНО ЛЕЧЕНИЕ - БУРГАС“ АД срещу д-р Х. А. Ч. от гр. ***, с искане за постановяване на съдебно решение, с което ответникът бъде осъден да заплати на ищеца суми както следва: 3326,10 лева, представляваща неустойка по допълнително споразумение от 25.05.2021 г. за обучение за придобиване на специалност към трудов договор № 117/ 06.08.2020 г., претендираната неустойка представляваща

трикратния размер на заплатен служебен платен отпуск за периода 14.02.2022 г. - 04.03.2022 г.; 220,82 лева - обезщетение за забава в размер на законната лихва върху главницата за периода 29.08.2022 г. - 01.05.2023 г., ведно със законна лихва за забава върху главницата от предявяването на иска на 02.05.2023 г. до окончателното ѝ изплащане. Ищецът твърди, че ответникът работил в ищцовата болница като лекар в Отделението по спешна медицина по силата на трудов договор № 117/ 06.08.2020 г. На 25.05.2021 г. страните сключили допълнително споразумение на основание Наредба № 1/22.01.2015 г. на МЗ за придобиване на специалност в системата на здравеопазването, с което на ответника била възложена длъжността „лекар - специализант по спешна медицина“, като договорът бил сключен за определен срок - до изпълнение на учебната програма и индивидуалния учебен план за съответната специалност. Обучението за придобиване на специалност и трудовият договор били прекратени едностранно от ответника с предизвестие от 28.04.2022 г. На основание чл. 14, ал. 1 от допълнителното споразумение специализантът дължал на ищеца неустойка, определена в трикратния размер на заплатения служебен отпуск за теоретично обучение в Медицински университет - Варна в периода 14.02.2022 г. - 04.03.2022 г.

Ответникът в писмения си отговор оспорва исковите претенции. Твърди, че в нарушение на трудовото законодателство трудов договор за неопределено време бил трансформиран с допълнителното споразумение в срочен такъв. Поради това допълнителното споразумението се явявало недействително и не обвързвало страните, респективно договорените в него неустоечни клаузи не се породили действие. Твърди още, че неустойка се дължи само на изправната страна по договора, а болницата не е такава, тъй като не е изпълнявала поетите задължения по договора, като реално не е извършила никакви разходи за обучението на ответника. Прави и възражение за нищожност на неустоечната клауза поради противоречието ѝ с добрите нрави. При условията на евентуалност въвежда и възражение за прекомерност на неустойката и иска нейното намаляване на основание чл. 92, ал. 2 от ЗЗД.

Районният съд е счел, че с допълнителното споразумение е новиран трудовият договор между страните при условията, посочени в него. Предвид смесения характер на този договор - трудов договор и договор за обучение, по отношение на неговото изпълнение и последиците от неизпълнението му е намерил, че са приложими общите правила на гражданското законодателство - ЗЗД. Първоинстанционният съд е установил, че същият договор е предсрочно прекратен с едностранно волеизявление на ответника, поради което в отношенията на страните е приложима договорната клауза на т. 14 от допълнителното споразумение. Съгласно тази договорката на страните, лекарят- специализант, който с едностранно изявление е прекратил правоотношението, дължи на лечебното заведение направените от последното разходи за обучението му, в това число и заплатения служебен отпуск, ползван за обучението. Сочената разпоредба, тълкувана съгл. чл. 20 ЗЗД, е приета от съда като клауза за неустойка по чл. 92, ал. 1 от ЗЗД при предсрочно прекратяване на договора. Поради това е приел, че неустойката обезпечава пълното изпълнение на договора от страна на специализанта и обезщетява лечебното заведение за вредите, които търпи от договорното му неизпълнение, като на това основание е намерил иска за изцяло основателен. БРС е изследвал възражението на ответника за неизправност на лечебното заведение, което е намерил за неоснователно поради неустановяване неизпълнение на определени договорни задължения за лечебното заведение, които да са в причинна връзка с прекратяването на договора; приел е за неоснователно и възражението на ответника за липса на направени от ищеца разходи по обучението му, тъй като предоставянето на платен служебен отпуск представлявало нормативно установено задължение на работодателя. Районният съд е счел, че с оглед характера на вредите за ищцовата болница, не била налице твърдяната прекомерност на неустойката като основание за нейното намаляване по чл. 92, ал. 2 от ЗЗД, тъй като възстановяването на размера на платения годишен отпуск от 1108,70 лв. елиминира настъпилото след прекратяването на договора неоснователно обогатяване, а останалата част от неустойката в размер на 2217,40 лв. е съизмерима с 1,5 брутни месечни възнаграждения на специализанта /1518 лв./.

Страните не спорят по фактите, които са установени по делото както следва:

Между страните е възникнало трудово правоотношение по силата на трудов договор № 117/ 06.08.2020 г., сключен на основание чл. 67, ал. 1, т. 1 вр. чл. 70, ал. 1 от КТ.С него д-р Ч., лекар без специалност, е назначен в ищцовата болница в Отделение по спешна медицина. Договорът е сключен за неопределено време с 6-месечен изпитателен срок в полза на работодателя. След проведен конкурс за заемане на длъжност „специализант“ в различни отделения на УМБАЛ-Бургас АД, Комисията, провела конкурса, е предложила на изпълнителния директор на болницата д-р Ч. да бъде назначен на длъжността „лекар, специализант по спешна медицина“ в отделение по „Спешна медицина“ на УМБАЛ-Бургас АД. С нарочна молба с входящ рег. № 6369 от 25.05.2021г. /л. 63 от делото на БРС/, д-р Ч. е поискал да бъде преназначен на тази длъжност. С писмено споразумение, сключено на 25.05.2021г. и представляващо допълнително споразумение към трудовия договор от 06.08.2020г., страните са се споразумели за следните изменения в правоотношението: длъжността на ответника „лекар“ е изменена в „лекар, специализант по спешна медицина“; уговорен е срок на договора - до изпълнение на учебната програма и индивидуалния учебен план за съответната специалност в сроковете за обучение, посочени в приложение № 1 към чл. 11, ал. 2, във вр. с чл. 12, ал. 3 от Наредба № 1/ 22.01.2015 г. на МЗ, но не по-дълъг от 5 години след изтичане на срока, определен в посоченото приложение № 1 за съответната специалност.

В хода на изпълнение на договора, в периода 14.02.2022 г. - 04.03.2022 г., ответникът е ползвал платен служебен отпуск за теоретично обучение в Медицински университет - Варна, за който му е изплатено възнаграждение в размер на 1108,70 лв., видно от Заповед № СП VII-6/14.01.2022г. на Изп.д-р на УМБАЛ-Бургас-АД и Заповед за отпуск № 978/09.03.2022г./л. 13 БРС/.

На 28.04.2022г. ответникът д-р Х. Ч. отправил до ищеца едностранно изявление за прекратяване на трудовия договор с изтичане на тримесечно предизвестие. След изтичането на срока на предизвестията правоотношението е прекратено, считано от 29.07.2022г., със заповед на работодателя № 137/ 25.07.2023г., издадена на основание чл.326, ал.1 от КТ.

На 29.07.2022г. ищецът е изготвил сметка за дължима от ответника сума в размер на 3326,10 лв. - троен размер на заплатения от болницата платен служебен отпуск за времето на обучението на ответника в друго лечебно заведение. На 01.09.2022г. ответникът отправил до работодателя си възражение във връзка с тази сметка, с което е заявил, че липсва правно основание за заплащане на сумата, тъй като в качеството си на специализант не е сключил с болницата договор за повишаване на квалификацията и за преквалификация по чл. 234 от КТ. На 02.08.2022г. ищцовата болница е издала удостоверение № 11351, в уверение на това, че д-р Ч. е провел специализация по Спешна медицина за периода от 01.06.2021г. до 31.07.2022г. включително, в УМБАЛ-Бургас –АД.

Настоящата инстанция споделя решаващите мотиви и изводи на Районен съд – Бургас за основателност на предявения иск по чл. 92 от ЗЗД за осъждане на ответника да заплати на ищеца неустойка на основание чл. 14.1.1. от допълнително споразумение от 25.05.2021г. за обучение за придобиване на специалност към трудов договор № 117/06.08.2020г. поради предсрочно прекратяване по инициатива на ответника на същия договор. Тези изводи на районния съд са формирани въз основа на установената фактическа обстановка по делото и въззивния съд ги намира за правилни и в съответствие със закона, поради което препраща към мотивите на обжалваното решение на основание чл. 272 ГПК и по този начин те стават част и от настоящия съдебен акт. С оглед въведените с въззивната жалба оплаквания въззивният съд намира от правна страна следното:

Въззивникът твърди нищожност на допълнителното споразумение поради нарушаване разпоредбата на чл.67, ал.3 от КТ, забраняваща трудовият договор за неопределено време да бъде превръщан в договор за определен срок. Това възражение е неоснователно по следните съображения:

Първоначалният безсрочен трудов договор между страните е сключен на

06.08.2020г. по време,когато д-р Ч. е лекар без специалност, с оглед изразено от него желание за провеждане на обучение за придобиване на специалност.

След като на 19.05.2021г. д-р Ч. е бил класиран в конкурс за длъжността „лекар, специализант по спешна медицина“ в отделение по Спешна медицина на УМБАЛ-Бургас, на основание чл.11, ал.1, т.1 вр. чл.17, ал.1 от приложимата Наредба № 1/ 22.01.2015 г. за придобиване на специалност в системата на здравеопазването, между УМБАЛ-Бургас и лекаря-специализант е бил сключен договор по чл. 68, ал. 1, т. 2 от КТ за провеждането на обучение на д-р Ч. за придобиване на специалност .В случая това е станало под формата на допълнително споразумение от 25.05.2021г. към първоначалния трудов договор, за което между страните няма спор-т.е. че именно допълнителното споразумение от 25.05.2021г. съставлява договорът за обучението на ответника Ч. за придобиване на специалността „лекар, специализант по спешна медицина“, който е сключен с ответното дружество като база за обучение.

Предвид горното и с оглед на цитираната нормативна разпоредба, регламентираща вида на правоотношението между базата за обучение и специализанта при придобиване на специалност, настоящата инстанция намира за правилни съображенията на районния съд относно новирание на трудовия договор между страните при условията, посочени в него.Трудовото правоотношение се запазва,но към него се прибавя и договор за обучение,поради което срокът на това смесено правоотношение е до завършването на определена работа съгласно чл. 68,ал.1,т.2 от Кодекса на труда, а именно: до изпълнението на учебната програма и индивидуалния учебен план за съответната специалност и сроковете за обучение, посочени в приложение №1 към чл.11,ал.2 вр. чл.12,ал.3 от Наредба №1/2015г. на МЗ, но не по-дълъг от пет години след изтичане на срока, определен в посоченото приложение №1 за съответната специалност.

Неоснователни са съображенията на въззивника за това, че с допълнителното споразумение се нарушавала забраната на чл.67,ал.3 от КТ- за превръщане без съгласие на ответника на безсрочния трудов договор в срочен такъв.В случая срочен е договорът за обучение , инкорпориран чрез допълнителното споразумение в трудовия договор, като при едностранно прекратяване от специализанта на договорът за обучение преди изтичане на предвидения за това срок за обучение, следват неблагоприятните последици, предвидени с разпоредбата на чл.14.1.1 от допълнителното споразумение от 25.05.2021г.

Неоснователни са съображенията на въззивника за това, че работодателят бил неизправна страна по допълнителното споразумение,поради което нямал право да получи претендираната неустойка. В тази насока от въззивника се сочи, че не УМБАЛ-Бургас, а сам той е заплатил теоретичното си обучение в МУ-Варна.Соченото обстоятелство се установява от представено по делото платежно нареждане, но не води до извод за неизправност на ищцовата болница. Това е така, тъй като възможността сам специализанта да заплати таксата за обучение е предвидена с разпоредбата на чл.40, ал.3 от Наредба №1 от 22.01.2015г. на МЗ. Освен това, както пред районния съд, така и пред настоящата инстанция ответникът д-р Ч. не твърди, респ.- не представя доказателства да е поискал от УМБАЛ-Бургас АД да му бъде възстановена сумата за заплатена такса за теоретично обучение в МУ-Варна и заплащането ѝ да му е било отказано.Неоснователни са и останалите твърдения на въззивника: за неизпълнение и небрежно отношение от ищцовата болница на поети задължения по допълнителното споразумение за осигуряване на специализанта обучение в друго лечебно заведение съгласно учебната програма за това .По делото от ответната страна, носеща доказателствената тежест за установяване на обстоятелства, от доказването на които би черпила благоприятни правни изводи за себе си, не са ангажирани доказателства, установяващи тези ѝ твърдения.Неоснователно е възражението на въззивника- за несъставяне от ищцовата болница на удостоверение за преминато обучение,респ.- съставяне на такова с оглед целите на исковото производство, тъй като по делото безспорно е установено, че такова удостоверение е издадено от УМБАЛ-Бургас АД н а 02.08.2022г. с рег.№ 11351,непосредствено след прекратяване на трудовото правоотношение с д-р Ч. и близо 9 месеца преди завеждане на исковата претенция в съда.

Изцяло неоснователни са оплакванията на въззивника за необсъждане от първоинстанционния съд на възраженията му за нищожност поради противоречие със закона и добрите нрави на клаузата за неустойка, обективизирана в т.14.1. от допълнителното споразумение в хипотезата на прекратяване на трудовия договор по желание на специализанта. В тази насока районният съд е изложил ясни, обстоятелствени и изцяло правилни мотиви, които настоящата инстанция споделя и на основание чл.272 ГПК препраща към тях, превръщайки ги и в свои мотиви. Разпоредбата на чл. 92, ал. 1 от ЗЗД, както и допълващата я съдебна практика категорично установяват функцията на неустойката като обезпечаваща изпълнението на задължението и служеща като обезщетение за вредите от неизпълнението, без да е нужно те да се доказват. Съгласно т. 3 на тълкувателно решение № 1/ 15.06.2010 г. по т. д. № 1/2009 г., ОСТК на ВКС/, клаузата за неустойка е нищожна когато тя е уговорена извън присъщите ѝ обезпечителна, обезщетителна и санкционна функции, каквито обстоятелства не се установяват по делото. Даденото с Тълкувателно решение № 1 от 15.06.2010 г. по тълк. д. № 1 от 2009 г. ОСТК ВКС е доразвито в практиката на Върховния касационен съд, съгласно която въпросът доколко клаузата за неустойка е уговорена в нарушение на добрите нрави следва да се разрешава чрез комплексна преценка не само на съдържанието на договорната клауза, но и при отчитане на фактори като свободата на договаряне, равнопоставеността между страните, функциите на неустойката, възможността неизправният длъжник сам да ограничи размера на неизпълнението, за да не се превърне неустойката в средство за неоснователно обогатяване и пр. фактори, относими за конкретното правоотношение. В този смисъл решение № 223 от 19.04.2016 г. по т. д. № 3633/2014 г. I т. о. ВКС; решение № 229 от 29.06.2017 г. по т. д. № 3550/2015 г. II т. о. ВКС; решение № 104 от 26.06.2017 г. по т. д. № 2559/2016 г. IV г. о. ВКС; решение № 122 от 18.07.2019 г. на ВКС по гр. д. № 3238/2018 г., IV г. о. В случая процесното допълнително споразумение, свързано с предстоящото обучение на лекар-специализант, цели да гарантира от една страна: правото на специализанта да проведе обучението, а от друга страна: да осигури за лечебното заведение необходимия в съответната област специалист, който да работи по придобитата специалност през следващите 5 години след завършване на обучението /т. 15.1 от договора/. По тази причина договорената между страните неустойка по т.14.1. при предсрочно прекратяване на договора от специализанта, е идентична с неустойката, дължима от специализанта при отказ да сключи допълнително споразумение с лечебното заведение след придобиването на специалността по т. 16.1. от същото допълнително споразумение. При така изразената ясна договореност категорично става ясно, че страните са целели да се обвържат със задължения, при неизпълнение на които от страна на специализанта се дължи компенсаторна неустойка с оглед присъщите ѝ обезпечителна, обезщетителна и санкционна функции, а определеният ѝ размер не я прави нищожна поради накърняване на добрите нрави само с оглед заявеното в тази насока твърдение от въззивника. В тази насока настоящата инстанция изцяло споделя съображенията, изложени от районния съд относно вредите от имуществен и неимуществен характер, който уговорената неустойка компенсира. В допълнение следва да се изтъкне и обстоятелството, че при възражение за намаляване на неустойката поради прекомерност доказателствената тежест за установяване на претърпените вреди носи длъжникът, а не кредиторът/ в този смисъл Решение № 12 от 203.2011г. по т.д. № 1056/2009г. на Ит.о. на ВКС/, а в случая такова доказване не е проведено.

По така изтъкнатите съображения и изцяло присъединявайки се към мотивите на районния съд в обжалваното решение, към които на основание чл.272 ГПК настоящата инстанция препраща, въззивната жалба е неоснователна, а първоинстанционното решение следва да се потвърди като правилно и законосъобразно.

На основание чл.81 ГПК съдът следва да се произнесе по въпроса за разностите, извършени от страните във въззивното производство, като с оглед изхода на спора и на основание чл.78, ал.3 ГПК в полза на въззиваемата болница следва да се присъдят разностите за юрисконсултско възнаграждение в размер на 300 лева.

Мотивиран от изложеното Бургаският Окръжен съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 2310/14.11.2023г., постановено по гр.д.№ 2569/2023г. по описа на РС-Бургас.

ОСЪЖДА Х. А. Ч. с ЕИК ***** от гр.*** ж.к.*** бл.** вх.* ап.**, със съдебен адрес гр. Бургас, ул. „Иван Шишман“ № 20, ет. 1, офис 3 - адвокат Е. Топузанова, **да заплати** на „УНИВЕРСИТЕТСКА МНОГОПРОФИЛНА БОЛНИЦА ЗА АКТИВНО ЛЕЧЕНИЕ - БУРГАС“ АД с ЕИК 102274111 със седалище и адрес на управление гр. Бургас, ул. „Стефан Стамболов“ № 73, представляван от управителя Бойко Георгиев Миразчийски, разноси за юрисконсултско възнаграждение пред БОС в размер на 300 лева/ триста лева/.

Решението е окончателно.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____